СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 14. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 20-го січня 1942. No. 14. Jersey City, N. J., Tuesday, January 20, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Сторпедовано в Однім Тижні Вже Третий Японський Вантажний Корабель - Ворожий Натиск на Сінгапур Зростає - Передбачують Армію з Вісім Міліонів Вояків

ВОРОЖІ СУБМАРИНИ ДАЛІ БУШУЮТЬ ПРИ БЕРЕГАХ АМЕРИКИ

НОРФОЛК (Вірджінія). — Морські власти подають, що 18. січня ц. р. ворожа субмарина затопила американський корабель при берегах Америки. Це вже третій з ряду корабель, що був затоплений протягом кількох днів минулого тижня на Атлантику. Першою жертвою був корабель „Но рес", відтак „Коімбра". З Канади повідомляють, що при її берегах врятовано залогу большевицького корабля, який був рівнож затоплений ворожою субмариною. Здається, що німці зактивізували свою підводну боротьбу відколи президент Рузвелт заявив, що американські війська можуть бути вислані до Англії чи на інші фронти теперішньої війни.

ВИКАРД ЗАПОВІДАЄ БРАК ЦУКРУ ТА ОЛІВ

ВАШИНГТОН. — Клод Викард, секретар рільництва, заявив в радієвій програмі, що в наслідок війни Америка стоїть в обличчі браку цукру, товщів та олів. Тому він закликав, щоб вживати більше таких річей як мід та ріжні сиропи й тим робом ощаджувати цукор. Як відомо, Америка одержувала великий процент цукру з Гаваїв та Филипинських Островів. Щодо інших середників поживи, то Америка є добре засмотрена у всякого рода мясива, молоко, яйця, збіжжя, ярину, овочі й т. п.

БРАЗИЛІЯ ГОТОВА ЗІРВАТИ З ДЕРЖАВАМИ ОСІ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Президент Бразилії Гетуліо Д. Варгас, говорячи до бразилійських редакторів, заявив, що Бразилія остаточно осягнула своє рішення щодо заграничної політики, та що вона вже не є невтральною від того часу, коли війна прийшла до берегів західньої півкулі. Дипльоматичні джерела подають, що Варгас тримає безнастанний контакт з пан-американською конференцією, та що він рівнож натискає на Аргентину, щоб вона занехала свою політику невтральности. За останній день він відбув довші конференції з аргентинським міністром Енріком Руїз-Гвіназу та чілійським делєґатом. Щодо Арґентини, то як повідомляють, вона ще не є остаточно рішена, кудою їй іти.

ТАЙДІНҐС ПЕРЕДБАЧУЄ 8-МІЛІОНОВУ АРМІЮ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Тайдінґс, ветеран першої світової війни, заявив, що Америка мусить мати щонайменше 8,000,000 війська, щоб остаточно віднести перемогу над своїми ворогами. Предсказуючи, що з кінцем цього року американська армія буде воювати на всіх шістьох континентах, Тайдінґс твердив, що війна може потревати ще два роки.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ КЕРОЛ ЛОМБАРД ВИКЛИКУЄ ЗАГАЛЬНИЙ ЖАЛЬ

ЛАС ВЕҐАС (Невада). — Минулої пятниці в одній з найбільших летунських катастроф, згинула відома американська фільмова зірка, Керол Ломбард, що своєю грою зєднала собі не лиш цілий американський нарід, але також міліони чужинців по цілому світі. В катастрофі згинула теж її мама, пані Елизабет Петерс та 20 інших осіб. Покійна артистка мала 32 роки та була дружиною відомого фільмового актора Кларка Гейбла. Згинула вертаючи з агітації в справі розпродажі Бондів Оборони.

БЮРО КОПАЛЕНЬ ПРО НІМЕЦЬКІ МІНЕРАЛИ

ВАШИНГТОН. — Майнерське Бюро подає у звідомленні, присланому секретареви внутрішніх справ, що Німеччина є засмотрена у всякі мінерали та що вона зможе довше провадити війну. Останні підбої Німеччини значно збільшили також ті мінерали, яких Німеччина вживає до виробу воєнних продуктів. Головно збагатилася вона підбоями таких країв як Польща, Норвегія, Франція, Балкан, Україна з її Донецьким Басейном і т. д. Якщо Америка та Велика Британія зуміють збільшити мінеральну продукцію, вони будуть в силі випередити Німеччину у її воєнних матеріялах. Важним фактором, що причинився до збільшення воєнної продукції в Німеччині, є т. зв. реґіментація праці та промисловости. Від 1936. р. всі робітничі юнії перейшли під контролю держави, а робітники почали працювати по 60 годин тижнево. Ті, що противилися такій робітничій політиці, були висланi до концентраційних таборів.

АПЕЛЬ ДО ЧУЖИНЦІВ ВОРОЖИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — Департамент справедливости перестерігає, що всі піддані Німеччини, Італії та Японії мають зголоситися по ідентифікаційні картки у часі, як це було повідомлено. Вони мають явитися з тими реєстраційними картками, які одержали при загальній реєстрації чужинців в 1940. році. Ці, що згубили згадані картки або цілком їх не одержали, повинні повідомити про це департамент справедливости.

МЕКАРТУР ВІДБИВАЄ ПОЗИЦІЇ В ПРОВИНЦІЇ БАТААН

ВАШИНГТОН. — Департамент війни повідомляє, що американсько-филипинські війська під командою ген. Доґласа МекАртура відбили японські атаки та здобули важні стратеґічні позиції в провинції Батаан. В наслідок того японці змушені є перегрупувати свої лінії та тим звільнити натиск на американський фронт. Військові чинники сподіються, що японці поновлять наступи, бо вони далі висаджують нові війська на Лузон. У своїх звідомленнях до Вашингтону ген. МекАртур стверджує, що американсько-филипинські оборонці є вже загартовані у війні, знають ворожу тактику та надівсє приспосіблені до модерної війни.

ОБОРОНЦІ ОСТРОВА ВЕЙК ПРИБУЛИ ДО ЯПОНСЬКОГО ПОРТУ ЙОКОГАМА

ТОКИО. — „Асошіейтед Прес" подає, що до Йокогами прибула друга група американських вояків та цивільних, які творили ґарнізон острова Вейк. Начисляють їх 1,235. Серед полонених є також командант залоги командор Винфред Конингем. Як повідомляє згадана агенція, полонені назагал виглядають добре та були раді, що можуть розговоритись англійською мовою. За цілий час подорожі до Японії вони не говорили по англійськи. Перша партія американських полонених, це залога острова Ґвам, в числі 442, яка прибула до Японії ще минулого тижня. Цивільні фахівці й робітники, що прибули в другій групі, є під проводом Н. Д. Тетерса, та походять з ріжних міст Америки.

БРИТІЙЦІ ЗДОБУЛИ ҐАЛЬФАЯ ПАС

КАЇРО. — Британські війська здобули німецько-італійську позицію в Ґальфая Пас і взяли пять і пів тисячі вязнів, серед них два італійські ґенерали та один німецький майор. Ґальфая Пас був знаменито укріплений й італійські газети все вихвалялись, що він видержить облогу так, як видержав Тобрук. Тепер італійські звідомлення говорять, що Ґальфая Пас не міг видержати таму, бо не було довозу. Амуніцію і харчі військо одержувало шляхом літаків. Та в останніх днях була така погана погода, що амуніції не можна було довезти.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА БОРЯТЬСЯ В МОЖАЙСЬКУ

БЕРН. — Совєтські звідомлення говорять, що їх війська зводять боротьбу з німцями в самім місті Можайську. Боротьба ведеться на вулицях міста. Також совєтські війська повели новий натуп на місто Харків. На орельським фронті совєтські війська підсунулись до передмістя Орла. На Кримі ведуться завзяті бої. Німецькі звідомлення говорять, що їхнім військам під проводом ґенерала фон Майнстайна вдалось назад здобути Теодозію з совєтських рук і при тім взяти біля пять тисяч полонених, а також відповідну скількість воєнного матеріялу.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУВАЛИ СІНҐАПУР

СІНҐАПУР. — Японські літаки масово бомбардували місто і морську базу Сінґапур. Згинуло при тім 130 цивільного населення. Але військовим обєктам японці заподіяли невеликі шкоди. Японці при тім втратили декілька літаків. З боку суші японці далі ведуть сильну офензиву і підсуваються чимраз ближче до бази. На малайський фронт виїхав головний вожд британських сухопутних сил на Далекім Сході, ґенерал Вейвел.

КИТАЙЦІ НАСТУПАЮТЬ

ЧУНКІНҐ. — Китайські війська розбивши японську армію в околицях Чунгші, тепер пустились за японськими рештками, які відступають в напрямку провінції Ючов. Китайські кола є такого переконання, що їм вдасться взяти Ючов і тоді японці мусітимуть відступати аж під Ганков.

З НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКОГО ФРОНТУ. Покинуті німецькі гармати й панцирні авта завалили дороги коло Кліну, в Росії, після німецького відступу. Могутня російська офензива відкинула німців назад. Спідня світлина показує гроби похоронених німців у Ясній Поляні, недалеко від гробу відомого московського письменника Льва Толстоя.

ПОТВЕРДЖЕННЯ ВІСТОК ПРО НЕДУГУ ТИФУ НА СХОДІ

ЛОНДОН. — До Лондону прийшли вістки, що недуга тифу на сході Европи, зокрема в Польщі і Західній Україні, таки шаліє. Польські цивільні власти організують у Варшаві комітети, щоб перед тою страшною недугою рятувати свій нарід. Тиф охопив також цілу Східню Галичину. В Тернополі німецька окупаційна влада позамикала всі школи, церкви, кіна і театри. Також заборонено висилати з одної околиці до другої ріжні почтові посилки. Німці твердять, що центрами тифозної недуги є бараки з совєтськими полоненими і жидівські ґета. На загал німці стараються промовчувати цю недугу, щоб серед німецького населення не викликувати тривожних настроїв.

ЗГИНУВ НА АПОПЛЕКСІЮ НІМЕЦЬКИЙ МАРШАЛ

БЕРЛІН. — Німецька влада оповістила, що на удар апоплексії згинув 58-літний німецький маршал, Райхенав, що командував німецькими силами на Україні. Маршал Райхенав все відзначався великим здоровлям і явно все хвалився своєю атлетичною будовою тіла. Тому вістка про його наглу смерть заскочила цілий німецький нарід. На похорони були прибули представники Гітлера, маршал Ґерінґ і маршал Карль фон Рунштедт.

ЛОНДОН. — В лондонських колах припускають, що зо смертю маршала Райхенава звязані якісь внутрішні німецькі межиусобиці. Райхенав до останнього дня проявляв велике здоровля і ніхто ніколи не чув про якунебудь недугу в нього. Лондонські кола кажуть, що Райхенав був любимцем Гітлера і цей навіть хотів зробити його головним вождом німецьких сил. Не виключене, що Райхенава вбили ті старшини німецької армії, які не годились з гітлерівською політикою.

ЗНАК ВІЙНИ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН. — В Берліні на вулицях показуються у великім числі ранені й інваліди німецької армії. Дотепер їх мало було. А тепер вони, виздоровівши дещо по шпиталях, показуються на вулицях. Їх так багато, що це відразу впадає в очі. Велика більшість з них це ранені на совєтськім фронті. По берлінських вулицях видно теж багато людей в жалобі. Також рівень життя в Німеччині падає чимраз нижче і нужда зачинає закрадатися до людей.

ПОВОРОТ ЧОРЧИЛА ДО ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН. — До Лондону прибув премієр Чорчил, який їздив до Америки в дипльоматичних ціллях. Він їхав морським літаком. Про його відізд з Америки ніхто нічого не говорив, щоб не дати змоги ворогови підготувати засідки. Німці правдоподібно рахували, що Чорчил поїде якимсь великим боєвим кораблем і вже заздалегідь вислали чимало субмарин, щоб той корабель перехопити. Але Чорчил поїхав літаком. Його їзда була вдержувана в такій тайні, що сам президент Рузвелт не знав, коли й як відїде Чорчил. Можливо, що сам Чорчил не знав, цього наперед, а сказали йому аж в останній хвилині. В Лондоні Чорчил готується до звіту перед парляментом. Припускають, що по звіті відбудеться в парляменті одноденна дискусія.

АРЕШТ БУРМСЬКОГО ПРЕМЄРА

ЛОНДОН. — Лондонський уряд повідомив, що він звелів арештувати бурмського премієра Ю Со-а, який саме вертав з Лондону, де переговорював з англійським урядом в цілі здобуття від англійців становища домінії для Бурми. Переговори не задоволили його і він з цим не скривався. Англійські власти ствердили, що Ю Со в той сам час вдержував звязки з японськими представниками і з ними переговорював в цілі уділення помочі японцям.

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТИ РОЗСТРІЛЯЛИ ПЯТЬОХ ВІЙТІВ

КУЙБИШІВ. — Совєтські власти повідомили, що їх війська розстріляли пятьох війтів в тих селах, що попали були на короткий час під німців, а тепер Совєти їх знов відбили. Тих війтів, кажуть совєтські власти, вибрано вже за німецької окупації і вони співпрацювали з німцями.

НІМЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОМОЧІ ВІД МАДЯРІВ І БОЛГАРІВ

АНКАРА. — Німецький штаб зажадав від Мадярщини і Болгарії, щоб вони вислали негайно до Сербії вісім дивізій. Бо окупаційні німецько-італійські війська в Югославії не вистарчаються щоб здавити повстанчу сербську армію ґенерала Міхайловича. В тій цілі їздив до Будапешту також італійський міністер закордонних справ граф Чіяно.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Загряницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Чи Було Коли Інакше?

Доносять нам з ріжних місцевостей, як то тепер розпаношились большевицькі агенти, та як розголошують між нашими людьми несотворені речі, звернені проти наших організацій і часописів, зокрема проти „Свободи" і У. Н. Союзу, опираючись на брехнях У. Щ. Вістей з Ню Йорку. Далі пишеться, що большевики думають, що тепер є для них добра нагода для їхньої розкладової роботи, з якою їм не дуже везло, коли Сталін був у спілці з Гітлером. Тоді, як нам пишуть, вони навіть побоювались, щоб їх не чіпали і дуже не любили, коли їм нагадувано, що то зробила канадійська влада з комуністичними організаціями і провідниками як ворогами держави і демократії. Та тепер, думають большевики, положення цілковито змінилось і ніби вода пішла на їхній млин. І ту зміну вони бажалиб використати на те, щоб розбити наше народнє життя, відвернути наших людей від наших народніх організацій і газет та наших провідників, а перетягнути загал на свій бік і до своїх організацій, які вони називають тепер „демократичними" в розумінню американськім, себто такими, до яких повинні належати всі ті, що є „американськими патріотами". На доказ цього вказують, що їх ніхто не „переслідує", ні ніхто їх не „допитує". А все те ніби тому, що влада знає, що вони „добрі американські громадяни", „вірні сини Америки".

Не є нашою річчю відгадувати, що влада думає про комуністів в Америці. Та ми є переконані, що комуністи не тільки в Америці, але всюди визнають тільку одну і ту саму червону батьківщину й один і той самий приказ, що виходить з Москви. Це таке ясне, що требаб хіба сліптись з цей наіївності, цього не визнавалаб. І так само ясним є те, що большевики вживатимуть надалі усіх можливих засобів, щоб знищити народнє українське життя в Америці, бо воно постійно спинювало большевицький розмах принаймні в американсько-українських рядах і по своїм силам не допускало, щоб комуністична зараза опанувала нашою прибраною вітчиною.

Усі большевицько-провокаторські методи, вживані проти наших народніх організацій і наших людей, не є нові. Большевики завжди очернювали наші організації й газети і наших провідних людей. Вони завжди називали нас „слугами американських капіталістів" і „страйколомами" за те, що ми остерігали наше робітництво перед страйками, викликуваними червоними агентами не задля потреби поправити долю робітника, а задля підривання Америки неспокоями і заколотами, що є знову підготовкою до властивої їхньої цілі: революційного большевицького перевороту і совєтизації краю. Ось ті речі ми знаємо краще інших. І за це, що ми завжди були проти цього, так нас комуністи постійно шкалювали. Те саме роблять вони і тепер, думаючи, що вони тепер горою.

Линколн -- Рузвелт

(Нарис Бруса Готчисона у „Венкувер Сан").

Авраам Линколн був маловідомим адвокатом у 1860 р., коли вже мав 51 років і вважав себе життевим невдачником. Як знаємо, остало йому ще 5 літ життя, а при своїй смерти був він найбільшою особою західньої гемісфери, а героєм там, де говорено по англійськи. Особливша кріза, яка припала на ті останні 5 років, та нагода для його особливішого таланту, були тими чинниками, що збудували величезну славу Линколна. Якщоб не було Горожанської Війни, він, без сумніву, остав би був добрим президентом, але позатим більше нічим. Слава вимагає злуки, цебто стичности людини з подією.

А так знову трапилось в Північній Америці, що зіткнулись зо собою: людина і подія. Паралея між Линколном і Рузвелтом, в ширшім змислі історії, є знаменита. І тому викликує здивування, чому про це порівнання ширше не згадується серед американського населення.

Рузвелт занимав урядове становище майже 9 років і хоч його місце в історії до цього часу є запевнене як визначного домашнього реформатора, то, якщоб він був уступив минулого року, був би остав в історії тільки президентом. Велика подія одначе залишилась, цебто така подія, що творить іншу особу — Линколнової подоби. Ця велика подія розпочалася 1. вересня 1939 року. Але вона розяснилась перед американцями кілька днів тому в Перл Гарбор. Тепер отвирається нове поле для Френклина Рузвелта.

Паралея одначе не кінчиться з приявністю іншої великої події та іншої великої людини.

Линколна вибрано на те, щоб знищив невільництво. Рузвелт відомий з цього, що згине разом зо своїм краєм, якщо не довершить того самого завдання. А його завдання є те саме, що й Линколна. Тільки воно ще зросло до незвичайних розмірів і заабсорбує не лиш Злучені Держави, але цілий світ.

Линколн, маючи 51 літ, посвятив себе дуже простій справі. Тою справою була заява, що невільництво є чимсь лихим. Але він не пропонував знищити його відразу. Він лиш старався запобігти, щоб воно не поширилось зо стейтів, де було невільництво, до інших стейтів, а коли стейти, де було невільництво, старались відлучитись, він розпочав Горожанську Війну, щоб врятувати Американську Юнію.

Проблемою в теперішній війні є не те, чи невільництво фашистівського роду має дальше існувати в краях, які його витворили. Їм вільно полишитись у невільництві, як що воно їм подобається. Війна розпочалася, бо цю систему почато ширити в інших краях, а головно, коли її почато ширити з Південної Америки на Американський Захід.

Перша важніша промова Линколна в дебаті з Доґласом, могла би бути звернена в сторону Гітлера. Вона звучала: „Поділений Конгрес не може встоятись. Я думаю, що цей уряд не може настало вдержатись, коли є на одній половині невільничий, а в другій вільний. Не сподіюся, що юнія буде розвязана. Не сподіюся, що ця палата впаде (конгрес), але сподіюся, що вона перестане бути поділеною... Або противники невільництва спинять дальше його пошнрення, або його оборонці поширять його дальше, аж воно станеться законне, нарівні в усіх стейтах, старих і нових, на півночі і на півдні".

Світ значно змінився від часів Линколна. Він стався такий від себе залежний, що „не може вдержатись на стало напів невільничий а напів вільний". Коли Линколн був заінтересований лиш лихом власної нації, Рузвелта обходить лихо, що шириться по цілім світі. Ріжниця хіба в тому, що невільники тепер є білі і жовті. У часах Линколна всі вони були чорні.

Рузвелта завдання є більше як Линколна. Линколн врятував Юнію. Рузвелт по причині пригоди, потуги і географічного положення свого краю мусить грати головну ролю в рятуванню світа не тільки в війні, але і в мирі, що наступить.

Линколн зійшовся з конечністю обєднати свою державу в часі, коли світ був поділений на установлені національні (державні) одиниці.

Рузвелта очікує завдання обєднати світ, коли він не може дальше існувати в установлених державних одиницях. Світ мусить бути обєднаний демократіями й їхньою системою, інакше він буде злучений Гітлером під його системою.

Крім цеї одинокої проблеми всі питання і сумніви відносно Рузвелтових економічних реформ, всі старі проблеми американської політики, всі старі упередження і свари між горожанами о. Миколая, підійшла до ворічими по англійськи народами, є лиш холодним попелом далекої минувшини. Подібно як Линколнові пять літ відновили будову його держави, Рузвелтові мусить відбудувати будову світу на добро або лихо далекої будучнини.

„З любовю надіємось", говорив Линколн на кілька тижнів перед своєю смертю, „і гарячо молимось, щоб це страшне военне нещастя якнайскорше проминуло".

Ці слова можуть бути висказані кожного ранку цілком добре і тепер.

АЛІЯНТСЬКІ СОЮЗНИКИ В ЕВРОПІ

Американська журналістка Ен О'Гар МекКормик в своїй колюмні з 12. січня ц. р. в „Н. Й. Таймс" обговорює справу німецької пропаганди в Европі. Вона каже, що існує можливість, що сам Гітлер помагає поширювати по світі вістки про свої великі невдачі в Совєтах, щоб залякати світ. Мовляв, є велика можливість, що Совєти виграють і тоді Европу залле комунізм. Одначе вона каже, що невдачі на совєтськім фронті для Гітлера таки існують. Тільки що Гітлер з кожної ситуації, навіть з невдачі, старається зробити якийсь корисний для себе висновок. Зазнавши невдач на совєтськім фронті, він старається вирівнати рахунок відповідною пропагандою в Европі і по цілім світі, щоб перехилити на свій бік серця ріжних народів, які побоюються большевизму більше, ніж якої небудь іншої небезпеки. Пані МекКормик закінчує свою статтю запитом, поставленим на адресу аліянтів, що вони роблять в ділянці пропаганди, щоб здобути для своєї справи союзників в Европі?

Треба зазначити, що цей запит дуже на місці. Замало лише лаяти Гітлера і говорити про його звірства. Европейські народи про ті звірства знають самі дуже добре, бо відчувають їх на власній шкірі. Цього роду вістками ми можемо викликати ненависть до Гітлера лиш в Америці серед власних людей. Але ними ми не перехилимо европейських мас на бік аліянтів. Щоб це друге осягнути, аліянти мусять підійти безпосередньо до тих европейських народів, зрозуміти добре їх суттєві болючі справи і тим справам має тепер дати належну розвязку.

Правда, більшість европейських народів, що нині є поневолені Гітлером, мають за границею, по аліянтським боці, свої еміґрантські уряди, чи комітети. Ті комітети стараються при помочи радія, чи інших засобів, впливати на свої маси і викликувати в них відповідні настрої та прихильність до аліянтів. Але недобра сторона тих урядів, чи урядових комітетів, є та, що вони по своїй структурі є національно-егоїстичні, а навіть заборчицькі. Кожний з тих урядів думає, що його святим обовязком є охоронити себелюбні інтереси своїх народів і старатись видобути для них від аліянтів можливо якнайбільші користи.

Правда, всі ті уряди, говорять багато й про гуманні, несебелюбні клички. Але кожний з них нишком собі думає, що ті гуманні несебелюбні клички відносяться до сусіда, а не до цього самого. Чехи думають, що це словаки, українці й поляки мають резиґнувати з їхніх земель, аби не викликувати гризні з будучою Чехією. Поляки думають якраз навпаки, що це чехи повинні зрезиґнувати з польських, а навіть своїх земель, щоб поставити тривалі підвалини для згоди і миру. Бож Німеччина висить всім на карку і це вона користає з колотнечі менших народів. Отож треба миритись за всяку ціну, але ту „всяку ціну" мусить заплатити сусід. Коли ж так трапляється, що два недавні суперники, як ось Польща і Чехи до чогось договоряться і дійсно підпишуть перемиря, то вони тим зараз викликують підозріння, що або свої суперечні справи вони залишили на будуче, аж зникне третій небезпечний ворог, або вони порішили помиритись коштом якогось третього слабшого народу. Таке саме підозріння викликує ще свіжа польсько-совєтська згода і їм подібні.

Чи то навчені давним тяжким досвідом, чи через незручну тактику теперішніх урядів, широкі маси глядять на щирість тих слів про порозуміння, а навіть довершені пакти приязни, з підозрінням. Занадто самолюбства зраджують всі ті уряди, щоб припустити, що ось тепер вони направду забули свої попередні колотнечі і стануть дійсно, по братньому співпрацювати.

А брак довіря в ті високопарні згідливі заяви і договори викликує небезпеку серед европейських народів, що коли війна закінчиться і Німеччина остаточно ляже на лопатках, зачнеться в Европі знов хапатня поміж дрібото́ю і кожний нарід захоче коштом свого сусіда якнайбільше побільшити свої границі. Вся та дрібота відразу зачне покликатись на свої заслуги підчас війни, на свої жертви і т. п., та буде домагатись від сильних держав коли не прямого наділу чужих територій, то бодай затвердження тих здобутків, яких вони дібються грабіжницьким способом. А це в дальшім бігу знов створить в Европі ріжні конфлікти, ненависть й порахунки та підмине цілий політичний уклад в Европі. На тій ненависти і натім підмінуванні певні держави будуть збивати свій капітал і будуть робити те, що робила Німеччина по першій світовій війні. Дрібні народи, засліплені в своїй взаємній ненависти, будуть користати з підшептів і услуг третіх сил; а також будуть шукати охорони в вовка, щоб струтити з себе шакаля, що вже запустив їм свої зуби в гортанку.

Страх, що таке може наступити існує нині в европейських народів. Той страх навіть існує в їх еміґрантських урядах. Але ніхто з тих урядів й не думає направляти ту справу починаючи від себе. Бо щоб направити ту справу, требаб булоб перемінити цілковито себе, і психіку всіх державних мужів та цілковито зірвати з попередньою довгою дипльоматичною традицією Европи. Такого дипльомата, що перший заявив би, що він резиґнує з чужих земель, мабуть на зверх названоб „великодушним", але поза плечі цілком певно узнаноб за божевільного.

Щоб розвязати якслід це питання третя могутня справедлива і всесторонна сила мусить втрутитись по війні до европейських справ і мусить взятись за їх ґрунтовну розвязку. Тою третьою силою мусять бути Британія і Америка. Ті дві держави вже тепер мусять виразно сказати, що по війні не усунуться з Европи, а навпаки, усадовлять там своє військо, яке буде піддержувати той лад, який ті дві держави узнають за справедливий. А також будуть справедливо вирівнювати ті тертя і розбіжности, які будуть в кожну пору в Европі виникати. І колиб так зайшло, що внаслідок етнічного перемішання певних країв годі булоб ті краї справедливо розграничити і вони увійшлиб в склад іншої держави з домішкою чужого елементу — дві названі потуги подбалиб про те, щоб національні меншини не були в брутальний спосіб гнетені та винародовлювані, а мали забезпечені всі права національного розвитку.

Такий плян означав би, що Британія і Америка сталиб „поліцаями Европи". Чого дехто з американців вже нині побоюється, бо це, мовляв, коштуватиме величезні суми американського гроша. Алеж бо, нинішня війна не коштує величезних сум? Поки вона закінчиться, підуть на це сотки біліонів долярів, а тими грішми можна булоб забезпечити мілітарну домінацію Европи на десятки літ. А до цього требаб додати й те, що тої суми цілком не мусілиб покривати американці, а тільки самі европейці. Вони впродовж цілої своєї історії поносили страшні жертви в майні і крові. Якщоб вони бодай одну маленьку частину з того зложили на вдержування порядку в Европі з боку Америки і Британії, всі ті кошти булиб цілковито покриті.

Такий плян навіяв би европейські народи новою вірою, що по переможній для аліянтів війні настане в Европі дійсно справедливий лад і ті віковї тертя і непорозуміння, які так поверховно еміґрантські уряди за границею замазують, будуть справді справедливо полагоджені. Кожний поляк, чех, українець, словак, хорват, серб, мадяр, румун, грек, болгарин й інші, чують, що без тої третьої могутньої сили в Европі таки до ладу не прийде. Багато чехів, словаків, поляків, українців, хорватів, сербів болгар й інших, вже поробили в Европі ріжні кроки, цераз з власної волі, а нераз з конечности, які моглиб опісля з боку інших спровокувати пімсту. В серцях багатьох народів нині клекотить ненависть і жадоба пімсти. Наслідків тої пімсти всі бояться, включаючи тих, що хочуть на інших мститись. Той страх перед пімстою вже Гітлер зручно використовує.

Аліянти дійсно мусять приступити до тої справи мужньо і ґрунтовно та дати тим нещасним, пережертим ненавистю і змученим взаїмним винищуванням европейським народам надію на справедливе вирішення з боку вищих сил. В той спосіб аліянти здобудуть певно щирих союзників серед всіх европейських народів і їх соціяльних сфер.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

НА СЕЛІ

Повість

(34) М. ШКОЛИЧЕНКА

— Так, Марусю? — звернувся він д своєї жінки.

— А вже ж так, — потвердила та.

— Наслухавшись отсього всього, — говорив о. Миколай далі, — три місяці ламав я свою голову, три місяці відпрошувався від цього приходу, три місяці Маруся Павлівна журилась та плакала що дня, та доля моя мене не минула, я мусів приняти цей приход і робити все так, як мені радили. У мене, Уляно Іванівно, пятеро дітей своїх рідних, стара мати, а біля неї семеро сиріт, — дітей мого рідного, але покійного брата і всі вони на моїх руках, на моїй опіці, на моїй душевній і матеріяльній відповідальности і тільки такий приход, як цей, зможе підтримати мене...

— По правді, — тихо відповіла панночка.

— Вірите мені?

— Вірю.

— Тепер подумайте: чи добре зробив я, слухаючи не когось з вулиці, а своїх товаришів? Чи слід би було мені занехаяти отаку величезну сімю і робити по своєму? Чи винен я, роблячи дещо на перекір своїм думкам і поглядам? Чи не повинен ляяти мене завсіди приклад моїх двох попередників?

Уляна Іванівна опустила своє лице в підставлені власні руки і мовчала. Матушка тихо плакала, Максим Петрович тривожно переводив очи то на одного гостя, то на другого, у хаті на деякий час зробилось тихо, як у погребі. Нарешті Уляна Іванівна відслонила свої руки і тихо запитала:

— І ви, о. Миколай, усьому повірили?

— А вжеж повірив. Казали мені про це, повторюю вам, не вороги мої і не одна якась душа, а десяток душ.

— Добре, але чомуж ви не здали провірити усе те, про що говорили вам?

— Я стежив за вашими вчинками, пильно стежив, алеж мене зарані ще запевнили, що ви завсіди так робите, аби краще зловити того, кого ви ловите.

— Шпіоном зробили мене! Два роки вважали ви мене за шпіона?!

Уляна Іванівна раптом збліда мов полотно і сіла до стола; о. Миколай теж сів. У хаті знову запанувала тиша.

— А тепер вірите, що то все була неправда! — запитала Уляна Іванівна.

— Вірю і разом з тим дивуюсь.

— А я не дивуюсь. Це мені пімста, жорстока пімста! Така пімста, якої не може вигадати найліпший злочинець! Я знаю, вгадую, хто утворив таку пімсту, але не дивуюсь... Побіду свою святкували вони два роки, алеж, здається, досить... Дивує мене тільки, що ви, о. Миколай, такий страхополох, що все саухали і всьому вірили, що поступались своїми поглядами, що ставало у вас сили на погане.

— Алеж я пояснив вам...

— Памятаю, але всеж таки ви не лицар! Тільки й хоробрости вашої, що наважились відповідати мені не озираючись.

— То правда, то правда... Щож маєте робити?... Признаюсь... але правда, не зміг, годі було...

— А тепер гніваєтесь на мене, чи ні? Подайте свою руку, коли не гніваєтесь.

Отець Миколай підвівся з місця і мовчки простяг свою руку. Уляна Іванівна стиснула подану їй руку і запитала коротко:

— Вірите?

— Кому?

— Мені.

— Вірю!

— Щиро вірите?

— Від душі.

— Я вам теж вірю. Згода?

— Згода!

Уляна Іванівна випустила руку о. Миколая, підійшла до Марусі Павлівни, поцілувалась з нею, мовчки подивилась на Максима Петровича, а потім підійшла до вікна, подивилась у шибку, потарабанила по лутці пальцями, взяла свою скрипку і не пробуючи, не настроюючи почала грати. Голосні, ніжні звуки наповнили увесь будинок. Музика лилась вільно, невпинно, високо, надхненно; смичок на струнах плакав, ридав, вимовляв якісь скарги, струни вимовляли якісь слова, — вухо їх розібрати не могло, але душа і серце розуміли ту мову, радісно приймали її, насолоджувались ними, примирялись з лихом, злочинством, прощали образи, кривди, — очищались звуками, напоєними щирим тим щирої душі.

(Дальше буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

З ПОЇЗДКИ ПО СТЕЙТІ ПЕНСИЛВЕНІЯ.

При кінці місяця листопада 1941. р. виїхав я з нюйорського стейту, щоб прибути на орґанізаційні збори, які мали відбутися 30. листопада в місточку Нескіґонінґ, Па. Цей округ обіймає 29 відділів Українського Народного Союза. На цих зборах були репрезентовані майже всі відділи цього округа, а також були головні урядники У. Н. Союза, а саме головний секретар Д. Галичин, місто-предсідник Герман, головний контрольор Д. Капітула й головна радна Ю. Баволяк. З нами був рівнож відомий наш співак М. Голинський.

Збори були поважні та річеві й про них напевно напише до преси секретар п. Чепа. Я згадаю лиш про одну постанову тих зборів, а саме рішення, щоб я відвідав кожню громаду, де тільки існують союзові відділи, щоб допомогти місцевим урядникам в приєднюванні нових членів до У. Н. Союзу.

По зборах я вернув знова до п. Капітули, а наступного дня виїхав домів, бо мав полагодити деякі справи, як теж вступити до ґоловної канцелярії У. Н. Союзу, щоб уложити дальший плян праці. Дня 10. грудня м. р. виїхав я через Олбані й Бинґгемтон до Пенсилвенії, звідтам шляхом ч. 11 через Скрентон, Вілкс Бері до шляху ч. 309. Ці дороги не такі як в нюйорському чи конектикатському стейті, біжать вони понад кручі та вертепи, що аж лячно глядіти з авта в долину. В горах „Блю Мавнтейнс" треба добре накрутитися вужевими шляхами, поки виїдеться на верх, до місточка Гейзелтон, звідки шлях біжить на ліво, де знова починається ця історія, бо шлях біжить стрімголов в долину, аж до місточка **Нескіґонінґ.**

З тої громади фактично почалася моя праця. Згадана місцевіть лежить між горами, людей наших дуже там мало, одначе мають свій український клюб, союзовий відділ ч. 231 та власний дім (де приміщуються згадані орґанізації). За це в цій місцевості є більше т. зв. „угорських русинів". Цікаво, що ці наші брати живуть страшно зацофаними поняттями. Імя українець їм страшне й неприступне. В цім малім місточку вони мають аж дві церкви, одна належить до еп. Такача, а друга до еп. Чорняка. До першої належать також і наші галицькі українці. Церковну колекту в сумі $3-4 місячно відтягає відразу компанія з пейди, тож не диво, що там можуть вдержатись аж кілька церков. Під оглядом робіт Нескіґонінґ може кращий між інші майнерські громади. Бо компанії дають виробляти по 4-5 днів на тиждень. Робітники працюють на т. зв. „шихту", себто змінами.

З Нескіґонінґ переїхав я до місцевости **Колдел, Па.,** де є 201. відділ Українського Народного Союзу. Ця місцевість краще зорґанізована, а відділ активний, не зважаючи на це, що тут розятрилася дуже большевицька язва. Люде переважно працюють в одній компанії, бо решта замкнені. „Угорських русинів" тут найбільше та фактично заряджують тою місцевостю. Мають свого „борджеса", цебто війта. Є дві великі церкви, одна належить до еп. Такача, а друга московська православна, побудована нашими лемками. Починають будувати й третю церкву, але ця належатиме до еп. Чорняка.

З Колдел переїхав я до місцевости **Ст. Клер, Па.,** де є три наші відділи, а саме 9, 31 і 228. Ця місцевість обсипана зо всіх сторін вуґлевими горами, котрі повстали з насипів, викинених з копалень вугля. Це місточко можна сміло назвати „містом церков", бо коли вїжджаєте до місточка, побачите споре число церков східного обряду. Наші люде мають аж 5 церков, з того дві є „угорських русинів", одна православна наших лемків, а 2 наші, греко-католицькі. Це розбиття повстало в наслідок братовбивчої міжусобиці. Дві церкви належать до того самого епископа (положені напроти себе) й ніодна не має свого місцевого священика. До них доїжджають священики з інших місцевостей. При одній церкві є Сестри, що ведуть вечірну школу. Це добре, бо можуть похвалитися гарними вислідами своєї праці. Загально тут панує безробіття, копальні („майни") позамикані, лиш одна є отворена, де компанія дає роботу на 1-2 дні в тижні. Молоді тут не подибаєте, бо вона покінчивши школу, виїжджає до інших стейтів шукати праці. Люде ратуються тим, що добувають вуголь на свою руку, але це вже дуже оплаканий заробіток, бо часто, як мені говорили, роблять місяцями без цента заплати, бо якщо не натраплять на вуголь, то вся їх робота пішла на марне. Тому то тут, не зважаючи на зусилля наших енерґічних секретарів, відділи не зростають як повинні. Але й тут Союзові працівники не хотіли остати позаду інших відділів та придбали кількох нових членів до У. Н. Союза.

Відтак переїхав я до місцевости **Майнерсвіл, Па.,** де є наші два відділи, а саме 78 і 265. Місточко це мені почасти знакоме, бо був я тут ще в 1914. році у переїзді з театральною виставою. Тут мешкають наші брати зо Східної Галичини й брати лемки, але вже свідомі українського походження. „Угарських русинів" тут мало. Мають дуже гарну, новозбудовану церкву (ще не викінчену), якої будову приписують о. Струтинському. Є тут також українська православна церква еп. Теодоровича. (В лемківській церкві був тут о. Невицький з Карпатської України, який помер тому кілька літ. Ціла його родина належить до свідомих національних діячів, що брали живу участь у відродженні Карпатської України). Щодо занять, то тут справа стоїть куди краще ніж у інших місцевостя. Люде працюють по 5 днів в тиждень, а тепер в місточку вже є кілька кравецьких фабрик, перенесених з Ню Йорку. В місточку цім вдалося приєднати значно більше число нових членів до У. Н. Союзу, Головно до відділу 265. В Майнерсвіл підготовляються о р ґ а нізаційні Союзові збори, які відбудуться десь з весною.

Звідтам переїхав я в суботу пополудні до місцевости **Мейвіл,** щоб наступного дня бути на орґанізаційних зборах відділів 28. і 365. По переїзді через Шенандоа, та яких 60 миль далі, та через фармерські околиці, добився до Гейзелтону, а відтак приїхав до Мекаду, до п. Капітули, щоб в нього заночувати. В неділю рано, зайшов я до церковної ґалі, де мали відбутися збори. Ця місцевість забута Богом і людьми. Мало домів, але й ці западаються до „майнів". Душпастирем цеї громади є о. Милянич. Підчас проповіди в церкві були заповіджені Союзові збори як також заповіджено й інші мітинґи на цій самій ґалі, й в той самий час. От буде клопіт, подумав я собі. По Службі Божій заходжу до салі й бачу правдивий галицький ярмарок: в одному куті сидить секретар Української Народної Помочі, в другому секретар відділу Українського Робітничого Союзу, в третьому секретар „Соединенія", ще далі секретар „Общества", а на переді наші відділові секретарі збирають вкладки... По середині салі відбуваються збори церковного хору під проводом о. Милянича. Побачивши це, я був певний, що зборів не вдасться перевести. Та секретар одного нашого відділу сказав, що все „в порядку", бо це все скоро скінчиться й ми зможемо почати збори. І справді ціла колекта закінчилася дуже скоро й за пів години ми почали свої збори. Про них будуть писати місцеві секретарі. Здається, що тут найгірші обставини до праці. Молодого хлопця не можна знайти зо свічкою. Багато з них пішло до війська як охотники, а ще більше були забрані „дрефтом". Дівчата також виїждають „в світ за очі" в досить ранному віці, часто не скінчивши навіть гайскулу. Колишня багата на працю околиця, остала неначе мертва. По „майнах" шумить вода, старі робітники випорпують рештки вугілля з високих насипів. Але й тих чоловік не багато, бо неодин з них не вийшов ніколи з „майни". Багато з тих, що остали при житті, це каліки, бо терплять на „майнерську задуху", цеб то астму. Цю околицю можнаб сміло назвати „оселею вдів", бо як казали мені, в тих „печах" є щонайменше 200 вдів, яких чоловіки згинули в копальнях. Отака то доля наших людей в „майнах"...

Відділ 365. потратив много членів, що відійшли з переступними листами або присилають свої вкладки з інших стейтів. Відділ 28. стоїть краще та розвивається, не зважаючи на такі льокальні обставини, бо дістає членів з сусідних місцевостей. І під теперішню пору, не зважаючи на безробіття, він дістав також гарне число нових членів. В цій місцевості від кількох років горять „майни" під насипом і мимо всяких заходів, як гашення водою або перекопування ровів, щоб зльокалізувати вогонь, нічого не вдалося зробити. Одинокий шлях, що веде через цю місцевість, дуже кепський, повибиваний гроками, що возять вугля від тих нещасливців, що видобувають його на „власну руку". В тому часі, коли я був в тій місцевости, падав рясний дощ, тож численні потоки („крікс"), що випливали з „майнів", позаливали дороги, а навіть пивниці домів.

З цеї місцевости переїхав я через гору до громади **Фреквил, Па.,** де є два наші відділи, а саме 242, і 382. Маю вражіння, що тут добре мешкати літом, бо місцевість положена нагорі „майни", віддалена від місточка. Щодо робіт, то люди йдуть по сорок і пятьдесять миль, щоб знайти яке заняття. Громада має свою церкву й союзова ідея поширена досить, не зважаючи, що тут поширена також кацапська баламута. Тут ми записали нових членів і при нагоді знову виберуся до цеї громади. Можливо, що там відбудуться орґанізаційні збори, бо відділові урядники запевняють, що там ще можна вписати більше людей.

Звідтам переїхав я до **Шенандоа, Па.** Шлях до цеї місцевости (ч. 142) йде через гори й коли Ви їдете на верх гори, то побачите цю місцевість, що неначе прилипла до гори. Доми виглядають як скриночки, маєте вражіння, що Ви на Світовій Виставі в Ню Йорку. Тут є наш один відділ, а саме 98. Українців з Західної України тут мало, але за те багато виходців з Карпатської України. Мають свою церкву, народний дім, і пр. Душпастирем є о. Капець. Про Україну між тими людьми нема що й говорити, всі вони живуть своїх старим звичаєм, що вони „руснаки", а знова брати лемки побиваються далі за своїм цареславієм та ненавидять українців. Одним словом — темнота. Та проте 98. відділ не хотів оставати позаду та дістав і собі кілька членів.

Опісля переїхав я через Мекаду дорогою ч. 29 до **Бервик, Па.,** щоб бути на зборах 28. грудня. Коли я минув місточко Гейзелтон і скрутив в праву сторону, куди йде згадана дорога, почався інший краєвид. Тут вже нема тих чорних гір на які надивився я за останні три тижні. Тут побачив я гарні фарми з модерними будинками, гарні ліси та гаї. Мав відразу вражіння, що є в іншому світі. Само місточко Бервик невеличке, але гарно розположене. Через нього ведуть дві стейтові дороги, ч. 93 і ч. 11. Це є головний шлях, який починається ще в нюйорському стейті та перетинає Пенсилвенію поперек. В Бервик є 164. і 333. відділи У. Н. Союзу. З тих відділів перший є дуже активним і добре розвивається, так, що вже тяжко подибати наших людей, щоб не були членами в У. Н. Союзі. Люде добре заробляють, бо працюють при „дефенз ворк", мають свою церкву, свій парк. Є тут також церква „угорських руснаків" еп. Чорняка. Але небагато, наших значно більше. Ми дістали десяток нових членів.

З тої місцевости я вже мусів перервати свою дальшу поїздку, бо мусів їхати на стейтові орґанізаційні збори до Конетикат, що відбувалися 4. січня ц. р. Дальші відділи відвідаю пізніще. Не мину жадної громади, щоб дати кожному відділови нагоду та поміч приєднати хочби двох-трьох нових членів до нашої Союзової родини.

Досі я виніс гарне вражіння з Пенсилвенського стейту. Зустрів я багато гарних і чесних людей, головно із скалатського й збаражського повітів, які майже всюди є відділовими урядниками. Не зважаючи на не сприятливі часи, наша праця таки увінчалася добрим успіхом, а вкоротці можна буде осягнути те число нових членів, яке я собі постановив здобути.

Антін Маланчук,
организатор У. Н. Союзу.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Палмертон, Па. — Братство св. о. Николая, відділ 369 У. Н. Союзу, закупило два примірники „Історії України" М. Грушевського, призначаючи один примірник для Гай Скул, а другий для місцевої Публичної Бібліотеки.

ТЕЙЛОР ПРОТИ „ДУХА НЕНАВИСТИ"

НЮ ЙОРК. — М. Ґ. Тейлор, б. особистий висланник президента Рузвелта до Ватикану, говорячи на бенкеті католицьких бизнесменів в готелі Валдорф - Асторія в Ню Йорку, заявив, що американський нарід мусить причинитися до того, щоб зі світа усунути „ненависть та пімсту", а заступити ці лиха доброю волею. Він твердив, що Америка психольоґічно не була приготована до війни; вона не вчила своїх горожан ненавидіти другі народи, і т. п.; теперішна війна була їй накинена.

ЗНОВ ПРО „СПІВПРАЦЮ" З ФРАНЦІЄЮ

БЕРН. — Німці знов заповідають, що між Францією і Німеччиною прийде до повної співпраці. Німецькі кола говорять, що після недавного побачення між маршалом Ґерінґом і маршалом Петеном відносини між тими обома краями погіршились. А тепер вони знов поліпшуються і вже тепер оба краї будуть напевно співпрацювати. Німецькі кола посуджують американців, що це вони „зле" впливають на французький уряд у Віші.

Близько 35,000,000 ґальонів крови помпує людське серце на протязі пересічного людського життя.

Японці вважають число 4 нещасливим числом, подібно як у Злучених Державах вважається звичайно нещасливим число 13.

Гостинець Линколна є 3,384 милі довгий.

ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ. — Американський уряд на конференції американських держав у Ріо де Жанейро представляє підсекретар стейту Сомнер Велес. Світлина представляє його на літаку, як він приготовляється по дорозі до конференції. Коло нього Пол Д. Дениелс, урядовець департаменту стейту.

У Фінляндії є забагато озер, так, що їх не можна навіть почислити. Тому Фінляндію зовуть найбільшим на світі краєм озер.

Courtesy. Newark Star-Ledger.

КОЛЯДА НА ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ

Група членок Комітету Червоного Хреста на пробі співу колядок у нюарському Українському Центрі. Комітет потім обходив доми українських іміґрантів, співаючи на допомогу жертвам війни. В групі (з лівої руки до правої): Оксана Безручко, Дженет Залепська, Анна Настюк, Зоня Варнецька й Анна Ґонська.

Жіноча Сторінка

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ

В серпні минулого року місто Шікаго наділило великою почестю денного робітника Кашіна (Cascino), його жінку та пятеро дітей. На врочистому влаштованому для цеї цили бенкеті признано їм нагороду за „незвичайне зусилля" та дбайливість біля плекання американських ідеалів у родинному життю, батьківську відповідальність та виповнення обовязків супроти міста та держави".

Життєва історія рідні Кашіно у багатьому схожа на долю великої частини еміґрантських родин в Америці. Майже кожний переселенець покидав рідний край та приїздив сюди в надії нагорнути собі дещо цього багацтва, що після леґенд валялося в американському поросі. Приїздив, щоб чимшвидше доробитися та вертати домів, або спровадивши рідню оставати та заживати у добрі.

З такими думками, сорок літ цьому, приїхав з гірського італійського села пастух Кашіно і його сімнацять-літня жінка. Мрія своєї хати, власного родинного гнізда з городом, квітами гнала романтичних італійських молодят аж за море. Та чи сповнилася для них?

Сорок літ пережили у найгірших „сломсах" міста Шікаго. В старих, несанітарних мешканнях за кількадоляровим рентом у місяць, в тісному сусідстві людей, які більшу частину життя провадять по вязницях. За довгих чотири десятки літ не доробилися ні сотика майна. Батько по сьогоднішню днину остав денним робітником — мати працювала вдесятеро тяжче, як це звикли жінки в її рідному краю.

Але — пятеро їхніх дітей дістали високу освіту та добилися становищ, про які не моглиб були і мріяти діти вбогого пастуха в Італії. Лікар, правник, мистець-декоратор, інжинір і дочка з торговельною освітою. Пятеро дітей міських „сломсів", перед якими втворені двері до життєвого успіху, громадських почестей, матеріяльного добробуту.

За старанням біля цього, щоб у найбільш непригожих обставинах виховати високу, вартісну клясу громадян — представники міста Шікаго зложили робітникови Кашіно публичну подяку.

„Ми віддаємо вам таку почесть, яка належиться правдивим американцям" — говорив президент клюбу, що займався влаштованням бенкету. „Ви створили та виховали родину після найкращих американських традицій. Своїй прибраній вітчині ви подарували великі вартости".

Денникар, що описав історію рідні Кашіно для публичного вжитку, наводить цілий ряд подробиць про це, з якого низького та примітивного ступня розпочинала ця рідня свій вихід у життя — який неймовірно великий особистий та соціяльний поступ зуміла зробити на одній і цій самій матеріяльній підставі: на скупих зарібках денних робітників.

У мешкальному домі, де треба було самому латати діри у стелі, щоб забезпечити себе перед протіканням дощевої води — родичі та пятеро дітей живляться по найбільшій части народними мучними стравами, що їх на подобу звичаїв відсталого італійського села їдять усі з одної миски. Дрібними дітьми через день опікуються сусіди, бо обоє родичі на зарібках, щоб лиш заощадити дещо гроша на власну хату, яку вважають конечною вихідною для поправи свого буття. Коли призначені на цю ціль ощадности нагло пропадають і з цим зникає остання надія піднестися матеріяльно на вищий щабель — рідня Кашіно „перерабляє" усі свої мрії, визбувається ілюзій про багатство, та починає звертати усі старання у цьому напрямі, щоб забезпечити для дітей якнайбільше духового майна: освіти, культури, характеру.

Мати кидає заробітню працю, щоб краще занятися хатою та дітьми. На столі починають являтися паперові серветки, окремі накриття, що спершу ціла рідня приймає як правдиву сензацію. При цьому — не зважаючи на голосні насмішки цілого сусідства — родичі постановляють образувати дітей, посилати їх до шкіл так довго, поки не наберуть найкращої освіти. Самі також заходять у вечірні школи, щоб навчитися анґлійської мови та поширити свій світогляд.

Вишукують для дітей безплатні товариські клюби, дешеві розривки, стараються про малі зарібки для них, щоб лиш вхоронити їх перед деморалізуючим впливом вулиці. З якими обставинами доводилось їм боротись, та у якому середовищі виховувати дітей вказує факт, що спомежи шкільних товаришів молодих Кашіно вісьмох згинули на вулицях Шікаго від куль полісменів!

Успіх рідні Кашіно гідний подиву і добре заслуженої почесті, яка стрінула їх від рідного міста. Але — може аж не серед таких драматичних обставин та подібний цьому життєвий шлях перейшли тисячі еміґрантських родин. Колиб за прикладом міста Шікаго кожне інше потрудилося біля цього, щоб нагородити та виріжнити цих, що прислужилися новій вітчині примірним вихованням дітей чи створенням та розбудовою економічних одиниць — між виріжненими ми напевно подибалиб чимало українських прізвищ. Майже кожна наша професійна сила вийшла зі середовища, де батьки жертвували багато особистого для освіти дітей. Майже кожний наш бизнес, чи іншого роду майно, повстало з тяжкої праці рук, ощаджування, дбайливости, що виходали далеко поза межі особистого вживання та користи.

Наші переселенці приїздили тут не маючи перед собою нічого іншого крім нагоди і можливости для праці. Усе творили власними руками та питомими моральними прикметами: пошануванням праці, ощадністю, відповідальністю за рідню та охотою піднести її щабель вище на суспільній драбині. Це були ідеї привезені зі старого краю: там жеж ціла майже наша інтеліґентська кляса вийшла зі села, виросла на фунтаменті скромних дорібків та ощадностей нашого селянина.

Війна — це ненормальний час. А у такому часі діється також багато неправильного, багато такого, що у мирних обставинах скорше можнаб спростувати, вияснити, чи унешкідливити. Хоч провідні одиниці спосеред американського громадянства завзято з цим боряться — всеж найдеться хтось, що старається ослабити внутрішню стійність держави розсіванням ворожнеч між групами громадян. Старається знеславити цих, що переселилися сюди з інших країв і на підставі цього факту вважає їх менше вартісними горожанами.

Та маємо чимало доказів на це — от між іншим, хочаб лиш цей, що його переповіла — як на цю справу дивляться люди, що стоять у проводі американської нації. Для них важним є не це, звідкіля ми прийшли, але чим причинилися для розбудови нової вітчини. Наше, добре виховане молоде покоління, дорібок, суспільні та релігійні установи — це той вклад, який вложили ми від себе в американську культуру. Це доказ, що ми правильно перейшли „процес американізації", який зрівнав нас з усіми іншими горожанами прибраної батьківщини.

Саме тепер треба нам постійно на це покликуватися, коли ворожі нам рухи можуть старатися зіпхнути нас з цього місця, яке належиться нам серед американської нації.

Клявдія Олесницька.

На Тему: Чоловіки й Жінки

„ҐНІВНИЙ ХРИСТОС"

Безперечним доказом високого розвитку різьбарського талану є величезна різьба в дереві, що представляє „Ґнівного Христа" що її подаровано Музеєві Модерної Штуки в Ню Йорку.

Виконана вона в бризилійському дереві „жакаранда", незвичайному твердому дереві, темно червоної краски. Критик призйають велику артистичну вартість різьби.

Вирізьбила її бразилійська різьбарка, що називає себе Марія. Її чоловік, Карльос Мартінс, є бразилійським амбасадором у Вашингтоні.

РІЛЬНИЦТВА Й ВІНА

У Краєвій Окружній Конференції Південно-східної Дивізії Адміністрації Рільничого Достроєння („Ей-Ей-Ей"), що відбулося в четвер у готелі Барбизон-Плаза в Йорку, взяли участь по раз перший жінки фармерів. Досі учасниками таких конференцій були тільки чоловіки.

Зібралося на сегорічну конференцію коло триста чоловіків. Жінок прийшло коло пядесять. Вони заплатили самі кошти вступу на конференцію, заявляючи, що вони хочуть узяти практичну участь у дискусії про те, що фармерство може зробити для доспіху в війні. Замітно, що на програмі конференції не було точок, присвячених спеціяльно ролі жінок у рільництві підчас війни.

Провідничкою жіночої групи на конференції була пані ДеВулф, що від минулого квітня, коли її чоловік став стейтовим рільничим урядником, заряджувала великою худобячою фармою.

ЖІНКИ В ДИПЛЬОМАТІЇ

Британський секретар (міністер) заграничних справ Антоні Іден приняв делеґацію жінок, що домагалися негайного допущення жінок до дипльоматичної й конзулярної служби Великої Британії.

Іден відповів на їх домагання, що Британська Імперія не може негайно наймати жінок до такої служби, одначе, на його думку, це можна буде завести по закінченні теперішньої війни. Вже тепер він обіцяв взяти жінок на тимчасові заняття в дипльоматичній службі, щоб дати їм нагоду набути відповідний досвід.

МИ Й ЦЕ МОЖЕМО РОБИТИ

Такий наголовок дає нюйорський щоденник „Ворд-Телеґрем" свому рапортові про праці дівчат при металевих точилах.

Мовляв, жінки хочуть показати, що вони вміють не лише обходитися з телефоном і фонографом. Репортер часопису Ед Волес бачив їх, як вони гонили могутні точила, що крають залізо, гейби віск, що обходилися зо струмами жару, які можуть топити найтвердшу сталь. Декотрі навіть працюють як інспекторки викінченої сталевої роботи.

„ОБМАНКА Ч. І."

У Нюарку, Ню Джерзі, суджено ондоі паню Кларенс Кар, котру на розправі прокуратор назвав „обманкою ч. І."

За обчисленнями прокураторії, пані Кар за час своєї довгої „діяльности" — їй нині 66 літ, — обманула ріжних людей на загальну суму міліона долярів.

У надмір усего розсліди показали, що вона віддавалася наново, не розвівшися з попереднім мужем.

НА ДОПОМОГУ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТОВІ. — Пані Колин П. Кели, вдова по геройському летуні, що згинув недавно на Далекому Сході в війні з японцями, прибула до Шикаго, щоб повести кампанію для Червоного Хреста.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 486. Визов.

Ще заки наглядач завважив Тарзана на веслі, той скочив на поклад корабля. Там він ускочив до переднього помосту.

Двері до каюти були під сторожею. Думаючи, що там саме є увязнена Зеля він підступив до сторожів. Ті миттю повитягали шаблі.

Але Тарзан тим не збентежився ні трохи. Він спокійно підійшов до них і заговорив: „Пропустіть мене, а я вам нічого не заподію".

Один зо сторожів вибух реготом: „Що за жарт, він обіцює нам нічого не заподіяти". З тими словами він кинувся до Тарзана.